

**Ocena bezpieczeństwa sanitarnego
Powiatu Tucholskiego
za 2021 rok.**

Tuchola, 09 marca 2022 r.

Spis treści

1. Ocena sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych i zakażeń oraz realizacji szczepień ochronnych.....str. 4
2. Ocena nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia.....str.12
3. Ocena nadzoru nad warunkami środowiska komunalnego.....str.16
4. Ocena nadzoru nad chemikaliami i środowiskiem pracy.....str.24
5. Ocena warunków sanitarno-higieniczne w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku.....str.26
6. Zapobiegawczy nadzór sanitarny.....str.27
7. Profilaktyka zdrowotna.....str.29
8. Wnioski.....str.33

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego wynikające z ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 195). Celem podejmowanych działań jest ochrona zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, monitorowanie chorób zakaźnych i zawodowych. Zadania realizowane są poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także poprzez prowadzenie działalności oświatowo-zdrowotnej. Do zakresu naszego działania należy **w szczególności** kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące :

- 1) higieny środowiska,
- 2) higieny pracy w zakładach pracy,
- 3) higieny procesów nauczania i wychowania,
- 4) higieny wypoczynku i rekreacji,
- 5) warunków zdrowotnych żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- 6) wymagań higieniczno-sanitarnych określonych dla personelu medycznego, sprzętu oraz pomieszczeń, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tucholi jako organ zespolonej administracji rządowej w województwie, kieruje podległą mu Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Tucholi.

Zadania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tucholi realizowane były przez 14 pracowników merytorycznych (14 etatów) oraz 7 osób personelu pomocniczego (5,15 etatu), co łącznie stanowi 21 osób i 19,15 etatu. W analizowanym okresie budżet Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tucholi wynosił 1 989 924 zł, z czego na płace i dodatkowe wynagrodzenie roczne przeznaczono 1 846 211 zł. Dochody budżetowe w 2021r. PSSE w Tucholi stanowiły 61 225 zł.

Dane liczbowe dotyczące podejmowanych działań w ramach zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w latach 2018 - 2021 na terenie Powiatu Tucholskiego przedstawia poniższa tabela.

liczba/rok	2018	2019	2020	2021
kontrole w tym wywiady epidemiologiczne	1241	1508	4695	4 795
decyzje merytoryczne	216	240	3084	170
decyzje kosztowe	227	309	174	170
nałożone mandaty	44	59	28	106
kwota mandatów	6 750	10 550	5750	17 350
kary pieniężne	1	2	6	6
kwota kar pieniężnych	20 000	40 000	30500	13 600
pobrane próby	292	261	190	176
wydane uzgodnienia i opinie	256	137	140	171

Nadzór sanitarny w gminach w 2021r.	Tuchola	Gostycyn	Cekcyn	Kęsowo	Śliwice	Lubiewo
liczba kontroli	339	51	79	41	86	65
liczba decyzji merytorycznych	82	6	32	5	31	14
liczba decyzji kosztowych	75	13	25	14	22	21
liczba nałożonych mandatów	46	4	7	7	5	4
kwota mandatów	2650	1050	1600	1350	850	1250
liczba kar pieniężnych	1	0	1	1	0	3
kwota kar pieniężnych	100	0	5000	8000	0	500
liczba uzgodnień i opinii	58	26	17	15	30	25

1. Ocena sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych i zakażeń oraz realizacji szczepień ochronnych.

W okresie sprawozdawczym nadzorowano sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych na terenie powiatu tucholskiego (liczba ludności 48203, stan na 30.06.2021r.). Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych podlegających obowiązkowemu zgłaszaniu i rejestracji uległa istotnym zmianom w związku z wystąpieniem pandemii zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2. Wystąpienie epidemii wywarło istotny wpływ na wszystkie dziedziny życia publicznego i zdeterminowało sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych i zakażeń. W analizowanym okresie przeprowadzono łącznie 4380 wywiadów epidemiologicznych.

1.1 Ocena sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych objętych programem obowiązkowych szczepień ochronnych (błonica, polio, tężec, krztusiec, świnka, różyczka, ospa wietrzna, Haemophilus influenzae typ B).

W okresie sprawozdawczym na terenie powiatu nie rejestrowano zachorowań na błonicę, tężec, krztusiec, choroby wywołane przez Haemophilus influenzae oraz nie rejestrowano ostrych porażen wiotkich wśród dzieci do 14 lat.

Obowiązkowe szczepienia ochronne przeciwko tym chorobom wykonywane były zgodnie z programem szczepień ochronnych, odsetek zaszczepionych wynosił: dzieci w 1 roku życia -67,15%, w 2 roku życia – 98,28%, w 6 roku życia 99,43%, w 14 roku życia 94,93% i 19 roku życia – 98,7%.

W okresie sprawozdawczym, podobnie jak w poprzednim roku, nie rejestrowano zachorowań na odrę i różyczkę. W województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowano natomiast 1 zachorowanie na odrę oraz 6 zachorowań na różyczkę (współczynniki zapadalności odpowiednio: 0,05; 0,29).

W 2021 r. zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na świnkę u 61-letniego mężczyzny (osoba nieszczepiona p/ko. śwince). Współczynnik zap. wynosił 2,07 i był tożsamy jak dla roku 2020. W analizowanym okresie zapadalność na świnkę była porównywalna z zapadalnością określoną dla województwa – 1,17.

Obowiązkowe szczepienia ochronne przeciwko odrze, śwince i różyczce wykonywane były u dzieci w 2 roku życia, 6 roku życia i 10 roku życia. Odsetek dzieci zaszczepionych wynosił odpowiednio 87,34%, 98,3% 99,29%. Prowadzone są również szczepienia szczepionką skojarzoną przeciw odrze, śwince i różyczce wśród dzieci powyżej 10 roku życia

do ukończenia 19 roku życia, które nie otrzymały dwóch dawek szczepionki.

W 2021 r. liczba zachorowań na ospę wietrzną była nieznacznie niższa w porównaniu z rokiem 2020, współczynnik zapadalności wynosił 128,62, podczas gdy w 2020 r. – 148,95. Współczynnik określony dla województwa był nieznacznie wyższy i wynosił 146,00. Rozkład zachorowań na ospę wietrzną w powiecie wg wieku przedstawiał się następująco:

wiek	liczba zachorowań
0	1
1	5
2	6
3	6
4	10
5	4
6	10
7	8
8	1

wiek	liczba zachorowań
9	2
10 -14	2
15 -19	1
20 -24	1
25 -29	2
30 -34	1
35-39	1
45-49	1
razem	62

W powiecie tucholskim zachorowania dominowały wśród dzieci uczęszczających do przedszkoli i szkół. Rozkład zachorowań w tym przedziale wiekowym był równomierny. Zachorowania na ospę wietrzną wystąpiły głównie w gminie Tuchola. Stanowiły one 58,06% wszystkich zarejestrowanych przypadków.

Na terenie powiatu w okresie sprawozdawczym przeciw ospie wietrznej zaszczepiono 12 dzieci uczęszczających do żłobków. W ramach szczepień zalecanych zaszczepiono 74 dzieci.

1.2 Inne choroby wysypkowe wieku dziecięcego-płonica.

W 2021 r. odnotowano dalszy nieznaczny wzrost liczby zachorowań na płonicę. Współczynnik zapadalności wynosił 12,45, podczas gdy w 2020 r. wynosił 8,28. Wojewódzki współczynnik zapadalności był niższy od współczynnika określonego dla naszego powiatu i wynosił 8,08. Szczegółowy rozkład zachorowań wg wieku przedstawiał się następująco:

wiek	liczba zachorowań
2	1
3	2
4	2
6	1
razem	6

1.3 Zatrucia i zakażenia pokarmowe wywoływane przez czynniki biologiczne

1.3.1 Bakteryjne zatrucia i zakażenia pokarmowe.

W powiecie tucholskim w porównaniu z rokiem ubiegłym zarejestrowano prawie dwukrotny wzrost zatruc i zakażeń pokarmowych o etiologii bakteryjnej. Współczynnik zapadalności określony dla tej grupy zachorowań wynosił 41,49, podczas gdy w roku 2020 wynosił 24,83. W analizowanym okresie rejestrowano 6 przypadków zatruc pokarmowych o

etiologii Salmonella (w tym 2 o etiologii Salmonella Enteritidis oraz 1 o etiologii Salmonella z grupy D), 14 przypadków zachorowań o etiologii Clostridium difficile. Chorowały osoby w następujących grupach wiekowych:

wiek	liczba zachorowań
1	4
4	2
5	1
20-24	2
25-29	1
40-44	1

wiek	liczba zachorowań
45-49	2
55-59	2
60-64	2
70-74	1
75-79	1
80-84	1
razem	20

Do zatrucia pokarmowego pałeczkami Salmonella doszło u 5 dzieci i 1 osoby dorosłej (1, 1, 1, 4, 4, 43). Nośnikami zatruc pokarmowych o etiologii Salmonella były: potrawy z jaj nie poddane wystarczającej obróbce termicznej (1 przypadek), mięso drobiowe nie poddane prawidłowej obróbce termicznej (1 przypadek), produkt mleczny (1 przypadek). W 3 przypadkach nie udało się ustalić nośnika zatrucia. Współczynnik zapadalności określony dla zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella wynosił w analizowanym okresie 12,45 i był wyższy od współczynnika określonego dla roku 2020 (8,28) ale także niższy od współczynnika określonego dla województwa (21,42). Zakażenia Clostridium difficile wystąpiły u 14 osób: 6 mężczyzn w wieku 5, 49, 59, 62, 76, 80 lat oraz 8 kobiet w wieku 1, 23, 24, 25, 46, 56, 61, 70 lat i najczęściej powiązane były z długim okresem hospitalizacji i antybiotykoterapii.

1.3.2. Wirusowe zakażenia jelitowe.

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 8 przypadków zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej. Współczynnik zapadalności określony dla tej jednostki chorobowej wynosił 16,60, podczas gdy w roku 2020 – 10,34. Powiatowy współczynnik zapadalności okazał się również niższy od wojewódzkiego, który wynosił 63,77 (33,88 w 2020 r.). Dominowały zakażenia rotawirusowe (7 przypadków). Wśród dzieci do 2 roku życia współczynnik zapadalności wynosił 104,82, podczas gdy współczynnik określony dla roku ubiegłego wynosił 197,43. Szczegółowy rozkład zachorowań (ogółem) wg wieku przedstawiał się następująco:

wiek	liczba zachorowań
0	1
2	2
9	1
10	1
20-24	1
30-34	1
60-64	1
razem	8

Wprowadzono szczepienia przeciwko zakażeniom rotawirusowym przewidziane dla dzieci urodzonych po dniu 30 grudnia 2020. Odsetek zaszczepionych dzieci wynosi 78,34%.

W okresie sprawozdawczym, podobnie jak w roku 2020, nie rejestrowano zachorowań na WZW A. Współczynnik zapadalności dla województwa wynosił 0,19.

W 2021 r. przeciwko wzw A zaszczepiło się 6 mieszkańców naszego powiatu.

1.3.3. Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

W 2021 r. zapadalność określona dla ogółu w tej grupie zachorowań wynosiła 47,71 i była niższa w stosunku do roku 2020 – 82,65. Natomiast dla dzieci do 2-go roku życia zapadalność wynosiła 838,57 i była na wyższym poziomie w porównaniu z rokiem ubiegłym (493,58 w 2020 r.). Zapadalność dla tej jednostki chorobowej w 2021 r. określona dla ogółu zachorowań województwa była porównywalna w stosunku do określonej dla powiatu i wynosiła 40,16. Współczynnik zapadalności dla dzieci do 2 lat dla województwa – 792,52. Rozkład zachorowań w poszczególnych grupach wiekowych przedstawiał się następująco:

wiek	liczba zachorowań
0	4
1	4
2	5
3	3
4	1

wiek	liczba zachorowań
6	1
10-14	1
15-19	2
20-24	1
65-69	1
razem	23

1.3.4. Ogniska zatruc i zakażeń pokarmowych.

W 2021 roku na terenie powiatu zarejestrowano nie rejestrowano ognisk zatruc i zakażeń pokarmowych.

1.4. Choroby przenoszone przez naruszenie ciągłości tkanek

Na terenie powiatu zanotowano nieznaczny wzrost zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby. Współczynnik zapadalności określony dla ogółu zachorowań wynosił w 2021 r. 6,22 (współczynnik określonego w 2020 roku 4,14). Współczynnik zapadalności określony dla województwa był ponad trzykrotnie wyższy niż w powiecie i wynosił 15,38. W analizowanym okresie zarejestrowano 3 przypadki WZW typu C. Dotyczyły one 3 mężczyzn w wieku: 29, 32 i 75 lat. Czynnikiem ryzyka mogły być zabiegi chirurgiczne, iniekcje, leczenie stomatologiczne.

Obowiązkowe szczepienia ochronne przeciwko wzw B realizowane są wśród dzieci w 1 i 2 roku życia. Odsetek zaszczepienia wynosił w tych grupach 88,56% i 94,85%. Szczepieniu podlegają również osoby zakażone wirusem żółtaczką typu C, osoby z otoczenia zakażonych wirusem żółtaczką typu B, osoby dializowane oraz pracownicy służby zdrowia. Przeciwko żółtaczkę typu B na terenie powiatu zaszczepiono 95 osób w ramach szczepień zalecanych oraz 29 osób w ramach szczepień obowiązkowych dla osób narażonych.

W 2021 r. nie rejestrowano zakażeń wirusem HIV.

1.5. Choroby inwazyjne wywołane przez Streptococcus pneumoniae, Streptococcus pyogenes, Neisseria meningitidis, Haemophilus influenzae.

W 2021. nie zarejestrowano zakażeń inwazyjnych wywołanych Neisseria meningitidis i Haemophilus influenzae.

W okresie sprawozdawczym wystąpiły 4 zachorowania na różę o etiologii Streptococcus pyogenes. Wartość współczynnika zapadalności w 2021r. wynosząca 8,30 była ponad dwukrotnie niższa w porównaniu z rokiem ubiegłym – 22,76. Zarejestrowane przypadki zakażeń Streptococcus pyogenes wystąpiły u 3 mężczyzn w wieku 54, 62 i 77 lat oraz 1 kobiety w wieku od 58 lat. Zachorowaniu towarzyszyły typowe objawy kliniczne róży: gorączka, obrzęk, ostry stan zapalny skóry i tkanki podskórnej. Zachorowania nie zostały potwierdzone laboratoryjnie.

W powiecie realizowane były zalecane szczepienia ochronne przeciwko meningokokom oraz zakażeniom Streptococcus pneumoniae. Przeciwno meningokokom zaszczepiono 67 osoby w wieku 0-19 lat oraz 2 osoby w wieku powyżej 20 lat. Przeciwno pneumokokom zaszczepiono w pierwszym roku życia 75,18% oraz w drugim roku życia 99,57% dzieci zgodnie z programem szczepień ochronnych oraz 16 osób w grupie wiekowej 0-19 lat, 4 osoby w grupie wiekowej 20-29 lat oraz 196 osób powyżej 30 roku życia w ramach szczepień zalecanych.

1.6 Neuroinfekcje.

W 2021 r. na terenie powiatu zarejestrowano 1 przypadek zapalenia opon mózgowych o nieokreślonej etiologii u 10-letniego chłopca. Objawami były bóle głowy. Współczynnik zapadalności dla powiatu wynoszący 2,07 był wyższy od wojewódzkiego (1,12).

1.7. Choroby przenoszone przez kleszcze:

- borelioza,
- kleszczowe zapalenie mózgu.

W okresie sprawozdawczym, w porównaniu z rokiem ubiegłym, nastąpił nieznaczny spadek zachorowań na boreliozę (wsp. zap. w 2021 r. – 68,46, a w 2020 r. – 74,47). Zarejestrowano 33 przypadki zachorowań. W porównaniu z sytuacją epidemiologiczną w województwie, zapadalność na boreliozę, w naszym powiecie, utrzymuje się nadal na wysokim poziomie. W analizowanym okresie współczynnik zapadalności określony dla województwa wynosił 25,31. Przyczyną wystąpienia takiej sytuacji jest bliskość rozległych kompleksów leśnych chętnie odwiedzanych w celach rekreacyjnych i zarobkowych (zbiór grzybów, jagód). Zachorowania występowały w następujących grupach wiekowych:

wiek	liczba zachorowań	narażenie zawodowe
1-4	0	-
5-9	1	-
10-14	1	-
15-19	1	-
25-29	3	-

wiek	liczba zachorowań	narażenie zawodowe
45-49	1	-
50-54	3	-
55-59	8	-
60-64	8	-
65-69	3	-

30-34	2	-
40-44	1	-

70-74	1	-
razem	33	-

Do ukąszeń przez kleszcze doszło w lasach oraz na terenach przydomowych na terenie gmin: gmina Lubiewo – 8, gmina Tuchola – 10, gmina Cekcyn – 3, gmina Śliwice – 4, gmina Kęsowo – 1, poza powiatem – 2 (Czersk, Duszniki-Zdrój). W 4 przypadkach chorzy nie pamiętają ukąszenia przez kleszcze. Wszystkie zachorowania zakwalifikowano jako potwierdzone z powodu obecności rumienia wędrującego. We wszystkich wdrożono antybiotykoterapię.

W 2021 r. nie rejestrowano zachorowań na kleszczowe zapalenie mózgu. W tym okresie przeciwko KZM zaszczepiło się 26 osób, w następujących grupach wiekowych: 0-19 lat 17 osób, + 20 lat 9 osób.

1.8. Gruźlica.

W 2021 r. na terenie powiatu tucholskiego zarejestrowano 3 przypadki zachorowań na gruźlicę płuc. Współczynnik zapadalności (6,22) jest wyższy, w porównaniu z rokiem 2020 (2,07). Zachorowała 1 kobieta w wieku 20 lat mieszkająca w mieście, oraz 67- i 43-letni mężczyźni, mieszkający na wsi. Chorzy byli hospitalizowani, a po wypisie kontynuują leczenie w poradni przeciwgruźliczej. Osoby z kontaktu z chorymi były objęte nadzorem przez placówki POZ oraz poradnie specjalistyczne, gdzie poddane zostały kontrolnym badaniom lekarskim i diagnostycznym.

Szczepienia przeciwko gruźlicy przeprowadzane były wyłącznie wśród noworodków i zrealizowane zostały w 98,54%.

1.9. Choroby przenoszone drogą płciową.

W 2021 r. na terenie powiatu tucholskiego zarejestrowano 1 przypadek kiły wczesnej u 27-letniego mężczyzny. Współczynnik zapadalności chorób przenoszonych drogą płciową dla powiatu – 2,07 był identyczny jak określony dla roku 2020, natomiast nieznacznie wyższy od określonego w 2021 r. dla województwa – 1,95.

1.10. Grypa i zachorowania grypopochodne.

W 2021 r. zarejestrowano wzrost zapadalności na grypę i zachorowania grypopodobne. Zarejestrowano łącznie 15053 przypadki grypy i zachorowań grypopodobnych zgłaszanych w ramach MZ-55 (współczynnik zapadalności dla powiatu w 2021 – 31228,35, w 2020 r. – 24767,26). Zwiększyła się liczba hospitalizacji - 68 osób, z czego 66 osób z powodu wystąpienia objawów ze strony układu oddechowego, a 2 osoby z powodu utrzymującej się gorączki (w 2020 r. hospitalizowano 56 osób). Najwięcej zachorowań – 6145, wystąpiło w IV kwartale – 40,82% ogółu zachorowań. Zgonów z powodu grypy nie rejestrowano. Najwyższe współczynniki zapadalności rejestrowano, tak jak w ubiegłych latach, na terenie gminy Śliwice. Rozkład zachorowań w poszczególnych grupach wiekowych i gminach powiatu przedstawiał się następująco:

grupa wiekowa	liczba zachorowań
0-4	4028
5-14	3138
15-64	6621
65+	1266
razem	15053

powiat/ gmina	powiat	Tuchola	Lubiewo	Cekcyn	Śliwice	Gostycyn	Kęsowo
liczba zachorowań	15053	6040	362	3183	2536	2797	135
współcz. zapadalności	31228,35	31433,78	6054,52	45818,34	49777,54	47891,01	2994,68

Na terenie powiatu, w okresie sprawozdawczym, przeciwko grypie zaszczepiło się 2490 osób, w następujących grupach wiekowych: 0-4 lata – 33, 5-14 lat - 147, 15-64 lata - 1098 i 65+ - 1212. Liczba osób szczepionych wzrosła w porównaniu z rokiem 2020 (1336 osób).

1.11. Profilaktyka wścieklizny u ludzi.

W roku 2021 w 39 przypadkach podejmowano dochodzenie epidemiologiczne w związku z pokąsaniem przez zwierzęta. Zarejestrowano 29 przypadków pokąsań przez psy oraz 10 przez koty. O zdarzeniach każdorazowo powiadamiano Powiatowy Inspektorat Weterynarii, ze względu na konieczność obserwacji zwierzęcia lub objęcia poszkodowanego szczepieniem poekspozycyjnym przeciwko wściekliźnie. Zwrotnie PPIS otrzymywał wyniki obserwacji zwierząt. W analizowanym okresie przeciwko wściekliźnie zaszczepiono 6 osób ze względu na brak możliwości obserwacji zwierzęcia będącego sprawcą pokąsania.

1.12. Epidemia SARS-CoV-2 / COVID-19

W 2021 roku zarejestrowano 3523 przypadki zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2. Współczynnik zapadalności wynosił 7312,82 i był wyższy od współczynnika określonego w roku 2020 (3914,10). Największą liczbę potwierdzonych przypadków stwierdzono w marcu i grudniu 2021 r. W powiecie tucholskim najwięcej zachorowań dotyczyło osób dorosłych, z przewagą kobiet, lecz mężczyźni częściej wymagali hospitalizacji. Bardzo często zakażenia szerzyły się w ogniskach domowych, lecz występowały również ogniska w placówkach oświatowych, wychowawczych, urzędach i zakładach pracy. W 2021r. na terenie powiatu rejestrowano również zgony z powodu COVID-19, których nieznacznie więcej było wśród mężczyzn i osób obarczonych innymi chorobami współistniejącymi.

Dane statystyczne dotyczące zakażeń koronawirusem w 2021r. dostępne są na stronie <https://www.gov.pl/web/koronawirus/wykaz-zarazen-koronawirusem-sars-cov-2>.

W analizowanym okresie w związku z wystąpieniem epidemii wszyscy pracownicy zaangażowani byli w działania zapobiegające i zwalczające szerzenie się zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Przeprowadzono łącznie 4149 dochodzeń (wywiadów) epidemiologicznych wynikiem których było obejmowanie osób zakażonych izolacją, a osób z kontaktu kwarantanną i nadzorem epidemiologicznym. Działania te wymagały od pracowników ogromnego zaangażowania, podejmowania pracy w nadgodzinach i wiązały się z dużym obciążeniem fizycznym i psychicznym. W analizowanym okresie praca wszystkich jednostek

inspekcji sanitarnej zmodyfikowana została poprzez wprowadzenie systemów informatycznych EWP i SEPIS, co w znacznym stopniu przyspieszyło i usprawniło działania nadzoru nad zakażonymi i osobami z kontaktu.

1.13. Zgony z powodu chorób zakaźnych.

W roku 2021 zarejestrowane zgony dotyczyły wyłącznie zachorowań na COVID-19.

Informacje na temat zgonów związanych z zachorowaniami na Covid-19 dostępne są na stronie <https://www.gov.pl/web/koronawirus/wykaz-zarazen-koronawirusem-sars-cov-2>.

1.14. Ocena realizacji programu szczepień ochronnych.

Na terenie powiatu tucholskiego obowiązkowe szczepienia ochronne wśród dzieci i młodzieży jak również szczepienia osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie wykonywane są w 12 punktach. Przeprowadzane są one terminowo, przez wykwalifikowany personel. Odsetek osób zaszczepionych utrzymuje się na wysokim poziomie i jest porównywalny z rokiem ubiegłym. W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 47 niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym 41 po szczepieniach przeciwko COVID-19 (5 łagodnych w tym 3 wymagające hospitalizacji, 2 poważne, gorączka, zakrzepica). Odczyny o charakterze łagodnym, dotyczyły: miejscowego odczynu, tj. obrzęku lub zaczerwienienia w miejscu podania szczepionki, wystąpienia gorączki, wysypki uogólnionej lub ciągłego płaczu. W krótkim czasie zakończyły się całkowitym powrotem do zdrowia. W 2021 r. o 33 osoby wzrosła liczba uchylających się od obowiązku poddania się szczepieniom ochronnym. 17 osób zobowiązanych wykonało szczepienia u 14 osób (16 dzieci). Wobec 2 osób zobowiązanych zawieszono postępowanie z uwagi na pojawienie się okresowych przeciwwskazań medycznych do wykonania szczepień ochronnych. W analizowanym okresie wydano 2 upomnienia, nie wydawano tytułów wykonawczych wraz z wnioskami o ukaranie. Liczba osób uchylających się od wykonania obowiązkowych szczepień na koniec roku wynosi 63 osoby, co skutkowało niezaszczepieniem 56 dzieci. Dokumentacja szczepienna prowadzona jest prawidłowo. W powiecie realizowane były również szczepienia zalecane przeciwko grypie, pneumokokom, meningokokom, wirusowi brodawczaka ludzkiego i kleszczowemu zapaleniu mózgu.

1.15. Podsumowanie sytuacji epidemiologicznej w Powiecie Tucholskim w 2021r.

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w Powiecie Tucholskim w 2021r. nie odbiegała znacząco od sytuacji w roku 2020 i sytuacji w województwie. Zdeterminowana była szerzącymi się zakażeniami SARS-CoV-2 i pandemią COVID-19. Znamiennym dla tego okresu jest:

- wzrost zakażeń SARS-CoV-2 i zgonów z powodu COVID-19;
- wzrost zachorowań na grypę;
- wzrost zakażeń jelitowych i zatruc pokarmowych o etiologii bakteryjnej i wirusowej;
- stabilna sytuacja wirusowych zapaleń wątroby;
- stabilna sytuacja zachorowań na boreliozę;
- stabilna sytuacja zachorowań na świnkę, ospę wietrzną;
- brak zachorowań na odrę i różyczkę;
- brak ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową.

1.16. Kontrola przestrzegania ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z epidemią.

W związku z wystąpieniem epidemii jednostki inspekcji sanitarnej podejmowały również działania kontrolne w zakresie przestrzegania przez przedsiębiorców i inne podmioty, ustanowionych w przepisach prawa ograniczeń, nakazów i zakazów. Zadania te realizowane były przez wszystkie komórki Oddziału Nadzoru Sanitarnego i Profilaktyki Zdrowotnej. Na terenie powiatu tucholskiego łącznie przeprowadzono 737 kontroli przeprowadzonych przez pracowników PSSE w Tucholi i PSSE w Sępólnie Kraj., w tym 190 w funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Tucholi. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły braku informacji o limicie klientów mogących przebywać jednocześnie w obiekcie, braku zasłaniania nosa i ust przez personel podczas obsługi klientów oraz braku preparatów do dezynfekcji rąk, powierzchni w obiekcie. W analizowanym okresie, w związku z nieprawidłowościami nałożono 70 mandatów karnych na łączną kwotę 11450zł. Skierowano również 2 wnioski do sądu. W ramach sprawowanego nadzoru nad osobami objętymi izolacją i kwarantanną w związku z epidemią COVID-19, w związku z występującymi zdarzeniami łamania zasad izolacji i kwarantanny nałożono 6 kar w postępowaniu administracyjnym na łączną kwotę 13600zł.

2. Ocena nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia

2.1. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywienia zbiorowego, produkcji i obrotu środkami spożywczymi .

W 2021 r. na terenie powiatu w ewidencji PIS znajdowało się 546 obiektów podlegających urzędowej kontroli żywności. Skontrolowano 206 obiekty tj. ok 38%. Łącznie przeprowadzono 327 kontroli sanitarnych, w tym:

- 146 kontroli sanitarnych kompleksowych (z arkuszem oceny stanu sanitarnego),
- 9 kontroli interwencyjnych,
- 120 kontroli tematycznych (w tym 1 kontrola graniczna),
- 85 kontroli sprawdzających,
- 33 kontrole przestrzegania nakazów i zakazów w związku z epidemią COVID-19.

Podczas kontroli stwierdzano następujące nieprawidłowości:

- brak porządku i czystości w pomieszczeniach żywnościowych;
- nieprawidłowa jakość wody;
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, wyposażenia i urządzeń;
- zły stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia;
- nieprawidłowe warunki zaplecza sanitarnego dla personelu;
- nieprawidłowe postępowanie z żywnością w tym nierespektowanie dat przydatności do spożycia;
- niesprawny system wentylacji ;
- niezabezpieczone punkty świetlne w pomieszczeniach żywnościowych;
- nieprawidłowe zabezpieczenie zakładu przed szkodnikami;
- brak rejestru temperatur w urządzeniach chłodniczych;
- brak zmywarki z funkcją wyparzania;
- brak wykazu alergenów w menu;
- brak preparatów do dezynfekcji rąk i powierzchni posiadających pozwolenie na obrót dla produktów biobójczych;

- brak potwierdzenia odbioru zużytego tłuszczu po smażeniu;
- brak potwierdzenia umowy na odbiór odpadów III kategorii;
- brak aktualnej dokumentacji GHP/GMP z elementami systemu HACCP;
- brak informacji o limicie osób mogących przebywać jednocześnie w obiekcie w związku z epidemią;
- nie realizowanie obowiązku zasłaniania ust i nosa przy pomocy maseczki, przez personel, w związku z epidemią.

W związku ze stwierdzonymi niezgodnościami z przepisami prawa żywnościowego wydano 38 decyzji merytorycznych nakazujących ich usunięcie. PPIS w Tucholi wydał 9 decyzji w postępowaniu administracyjnym, z rygorem natychmiastowej wykonalności, które dotyczyły:

- zakazu wykorzystywania wody z wewnętrznej instalacji w 1 obiekcie (gm. Śliwice);
- unieruchomienia zakładu lub jego części ze względu na stan sanitarno- higieniczny w 3 obiektach (na terenie gm. Śliwice, gm. Gostycyn, gm. Cekcyn);
- odsunięcia od pracy pracowników ze względu na brak zaświadczenia do celów sanitarno- higienicznych w 3 obiektach (gm. Kęsowo, gm. Cekcyn);
- zakazu wprowadzania do obrotu lodów z automatu (brak badań), w 1 obiekcie (gm. Cekcyn).

Ponadto w toku postępowania administracyjnego / egzekucyjnego PPIS wydał:

- 4 upomnienia dot. zakładów żywienia zbiorowego otwartego (3 - gm. Tuchola, 1 - gm. Cekcyn);
- 2 tytuły wykonawcze dot. stwierdzonych nieprawidłowości w zakładach żywienia zbiorowego otwartego (gm. Tuchola);
- 1 postanowienie o nałożeniu grzywny dot. zakładu żywienia zbiorowego otwartego wydanego celem przymuszenia do wypełnienia obowiązków decyzji (gm. Tuchola).

Nałożono 35 mandatów karnych na kwotę 7 950 zł. Ponadto, wydano 80 innych decyzji (zatwierdzenia, wykreślenia, zmiany decyzji w związku z rozszerzeniem działalności) oraz 80 decyzji w sprawie pobrania opłaty za podejmowane czynności.

2.1.1. Pobór próbek środków spożywczych, wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i kosmetyków

Pobór próbek środków spożywczych, wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością odbywał się zgodnie z harmonogramem zatwierdzonym przez PWIS w Bydgoszczy. W 2021r. do badań pobrano 153 próbki, w tym 148 próbek żywności i 5 próbek przedmiotów użytku. Pobrane w ramach urzędowej kontroli żywności i/lub monitoringu próbki żywności badano w następujących kierunkach:

- mikrobiologicznym (94 próbki)
- pozostałości pestycydów (5 próbek)
- skażenia promieniotwórcze (2 próbki)
- akryloamid (1 próbka)
- azotany (1 próbka)
- substancje dodatkowe (7 próbek)
- WWA (4 próbki)
- oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych

(1 próbka)

- metale (10 próbek)
- mikotoksyny (4 próbki)
- napromienianie żywność (1 próbka)
- gluten (1 próbka)
- parametry jełczenia (1 próbki)
- MCPD i pochodne (2 próbki)
- histamina (9 próbek)
- żywność specjalnego przeznaczenia medycznego (1 próbka)
- suplementy diety (4 próbki – oznaczenie wit. C, skł. mineralnych, kofeiny)

Próbki materiałów do kontaktu z żywnością badano w kierunku:

- migracja bisfenolu A (1 próbka)
- migracja specyficzna ołowiu, kadmu (2 próbki)
- migracja specyficzna formaldehydu (2 próbki).

Kwestionowano 3 produkty spożywcze (5 próbek):

- „Kiełbasa surowa Metka Kujawiaka” - obecność Salmonella Derby (w 3 z 5 próbek) ,
- świeże mięso z indyka, „Żołądek z indyka”, obecność Campylobacter spp. ,
- „FEMALTIKER PLUS smak karmelowy”, żywność specjalnego przeznaczenia medycznego, zakwestionowana z powodu nieprawidłowego znakowania produktu.

2.1.2. RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach.

W 2021r. odnotowano 23 (22) powiadomienia o umieszczeniu w systemie RASFF niebezpiecznych produktów żywnościowych znajdujących się w obrocie. W ramach działania w systemie RASFF w wyniku powiadomienia alarmowego przeprowadzono kontrole, w obiektach obrotu żywnością, mające na celu sprawdzenie i ewentualne wycofanie z obrotu produktów niebezpiecznych. W ramach systemu RASFF przeprowadzono kontrole sanitarne dot. następujących produktów:

Lp	Grupa produktów	przyczyna kwestionowania- czynniki	
		B-biologiczne, CH-chemiczne, F-fizyczne, I-inne	
1.	Total Men	I	niezadeklarowanej substancji - sylденаfil
2.	Monster LH44, gazowany napój energetyczny 500 ml, Monster Ripper, gazowany napój energetyczny 500 ml, Monster Vanilla Espresso, napój kawowy 250 ml, Burn Zero Peach (Fury), gazowany napój energetyczny 250 ml. *	CH	przekroczenie glikolu propylenowego (E1520)
3.	Grapefruit Star Ruby 36	CH	przekroczenie NDP chloropiryfosu metylu
4.	Napój alkoholowy Seagram's Gin *	F	obecność szkła w butelce
5.	Frytura gastronomiczna 100% olej palmowy rafinowany	CH	obecność estrów 3-MCPD
6.	Paszтет z żurawiną max. 2 kg (dot. suszonej, posiekanej cebuli pochodzącej z Indii) *	CH	przekroczenie NDP ołowiu
7.	Filet z indyka	B	Salmonella z gr. 0:4 (B)
8.	Helio Sezam łuskany *	B	Salmonella z gr. C1
9.	Kiełbasa surowa – Metka Kujawiaka	B	Salmonella Derby
10.	Mączka chleba świętojańskiego *	CH	wykrycie tlenu etylenu
11.	Organic kubek z włókna bambusowego 350 ml *	I	niedozwolone dodatki

12.	Long Chips – chipsy z puree ziemniaczanego Różne smaki *	I	nieprawidłowo oznakowanie produktów brak informacji o substancjach powodujących alergie lub reakcje nietolerancji
13.	Weglan wapnia Calcipur DC (suplement diety) *	CH	2-chloroetanolu na poziomie 58 mg/kg
14.	„Chochła Florina”	CH	przekroczenia migracji specyficznej
15.	„Allnutrition energy balance (60 kapsułek)”	CH	Pierwszorzędowe aminy aromatyczne
16.	„Allnutrition good trip (60 kapsułek)”	CH	wykrycie tlenu etylenu na poziomie 39 mg/kg
17.	„Allnutrition brain focus (60 kapsułek)”	CH	wykrycie tlenu etylenu na poziomie 16 mg/kg
18.	PressCAL® MD92.5 Granulat *	CH	wykrycie tlenu etylenu na poziomie 18 mg/kg
19.	Seler korzeń	CH	wykrycie tlenu etylenu
20.	Dr Vita Multiwitamina + minerały – tabletki musujące (tuba)	CH	przekroczenie NDP pozostałości pestycydu linuronu
21.	Dr Vita Calcium z Witaminą C o smaku malinowym - tabletki musujące (tuba) *	CH	zawiera granulat PressCAL @MD92.5 zanieczyszczony tlenkiem etylenu
22.	Calcium Duo Alergo z kwercytną - tabletki musujące (tuba)	CH	zawiera granulat PressCAL @MD92.5 zanieczyszczony tlenkiem etylenu
23.	Rodzynki sułtanka	CH	zawiera granulat PressCAL @MD92.5 zanieczyszczony tlenkiem etylenu

Ad. 1,3,5,7,9,14,15,16,17,19,20,22,23 - nie stwierdzono produktu w obrocie.

Kwestionowane produkty stwierdzone w zakładach obrotu żywnością w powiecie tucholskim *

- Ad. 2 - w 1 obiekcie stwierdzono 16 szt., zostały zabezpieczone i wycofane, pozostałe produkty w 3 obiektach w ilości 56 szt. zostały sprzedane indywidualnym klientom;
- Ad. 4 - w 1 obiekcie stwierdzono 3 szt. produktu, zostały zabezpieczone, wycofane i dostarczone do centrum dystrybucyjnego, w pozostałych 2 obiektach kwestionowany produkt nie znajdował się w obrocie;
- Ad. 6 - w 1 obiekcie stwierdzono kwestionowany produkt, który został wycofany z obrotu i zwrócony do magazynu centralnego;
- Ad. 8 - w 1 obiekcie stwierdzono 5 szt. produktu, zostały zabezpieczone i wycofane przez przedstawiciela do magazynu oddziału, pozostałe produkty w ilości 9 szt. zostały sprzedane indywidualnym klientom;
- Ad. 10 - w 1 obiekcie stwierdzono 12,27 kg zakwestionowanego produktu, zostało odesłane przesyłką kurierską do firmy, pozostała ilość 0,9 kg została zużyta do produkcji produktów krótkotrwałych w związku z czym produkty nie zostały wycofane;
- Ad. 11 – produkt został zakupiony przez prywatnych odbiorców (5 osób), wystosowano do nich pismo z informacją o wycofaniu tych produktów z obrotu i konieczności zaprzestania ich użytkowania;
- Ad 12 – **przeprowadzono kontrolę sanitarną w obiekcie**, w 1 zakładzie stwierdzono 5 szt. zakwestionowanego produktu, zostały zabezpieczone, wycofane, wymienione na inny produkt, w pozostałym obiekcie stwierdzono 2 szt. produktu które został oklejony etykietą z prawidłowym oznakowaniem i ponownie wprowadzony do sprzedaży, kontrola sanitarna w obiekcie.;
- Ad 13 - W 1 obiekcie stwierdzono 1 szt. zakwestionowanego produktu, został zabezpieczony, wycofany z obrotu i zwrócony do hurtowni, pozostałe produkty w 1 obiekcie w ilości 2 szt. zostały sprzedane indywidualnym klientom;
- Ad 18 - w 1 obiekcie stwierdzono 2 szt. produktu, zostały wycofane z obrotu i zabezpieczone na magazynie, pozostałe produkty w ilości 131 szt. zostały sprzedane indywidualnym klientom;
- Ad 21 – w obiekcie 5 sztuk zabezpieczono i zostały wymienione na inny asortyment, 3 szt. zostały sprzedane indywidualnym klientom.

2.1.3. Powiadomienia RAPEX

W ramach systemu RAPEX – Unijny System Wczesnego Ostrzegania o Produktach niebezpiecznych w analizowanym okresie wpłynęły 3 powiadomienia dot. produktów kosmetycznych: Red Paste for Teeth and Gums marki Dabur (o różnych numerach partii), z powodu przekroczenia norm mikrobiologicznych. Produkty wprowadzane były do obrotu przez sklep internetowy, towar został wycofany z obrotu i zwrócony do hurtowni.

2.1.4. Wnioski o ukaranie

W 2021r. PPIS w Tucholi występował do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy z wnioskiem o nałożenie kary pieniężnej w związku z prowadzeniem działalności niezgodnie z zatwierdzeniem lub bez zatwierdzenia, na podmioty gospodarcze prowadzące działalność w zakresie produkcji lub wprowadzania do obrotu żywności w następujących obiektach:

- **punkt przedszkolny** (gm. Kęsowo) w związku z prowadzeniem działalności w zakresie niezgodnym z zatwierdzeniem, polegającej na stosowaniu naczyń wielokrotnego użytku podczas żywienia zbiorowego dzieci w placówce.
- **restauracja** (gm. Tuchola) w związku z prowadzeniem działalności w zakresie niezgodnym z zatwierdzeniem, polegającej na produkcji żywności od surowca do gotowej potrawy oraz wykorzystywaniu pomieszczeń, które nie były przedmiotem decyzji zatwierdzającej.
- **tymczasowy punkt gastronomiczny** (gm.Kęsowo) w związku z prowadzeniem działalności bez decyzji zatwierdzającej PPIS w Tucholi w zakresie wprowadzania do obrotu napojów alkoholowych i bezalkoholowych.

3. Ocena nadzoru nad warunkami środowiska komunalnego

3.1. Stan sanitarny urządzeń do zaopatrzenia w wodę, jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności w powiecie tucholskim pochodzi z ujęć podziemnych. Ewidencja PSSE w Tucholi zawiera 16 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w tym 5 wodociągów o produkcji $\leq 100\text{m}^3/\text{d}$, 10 wodociągów o produkcji od 101 do $1000\text{m}^3/\text{d}$ i 1 wodociąg o produkcji powyżej $1001\text{m}^3/\text{d}$, które zaopatrywały w wodę ok. 93,7% ludności powiatu tucholskiego. Odsetek wodociągów o danej produkcji dobowej (m^3/d) zaopatrujących mieszkańców powiatu tucholskiego przedstawia się następująco:

- $<100\text{m}^3/\text{d}$ - 31,25%
- 101 - $1000\text{m}^3/\text{d}$ - 62,50%
- 1001 - $10000\text{m}^3/\text{d}$ - 6,25%

Procentowy udział ludności powiatu zaopatrywanej w wodę przez poszczególne grupy wodociągów na koniec 2020 r. przedstawiał się następująco:

- $<100\text{m}^3/\text{d}$ - 5,3%
- 101- $1000\text{m}^3/\text{d}$ - 56,8%
- 1001 - $10000\text{m}^3/\text{d}$ - 37,9%

W 2021 r. przeprowadzono łącznie 19 kontroli, z czego 15 związanych z kontrolą sanitarną stacji wodociągowych, 4 natomiast dotyczyły poboru próbek wody. Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym

odprowadzaniu ścieków, obowiązek zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia spełniającą wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294), spoczywa na administratorze. W analizowanym okresie administratorzy prowadzili kontrolę wewnętrzną jakości wody w zakresie parametrów grupy A jak i B (zgodnie z załącznikami rozporządzenia), w oparciu o harmonogramy uzgodnione z PPIS w Tucholi, w określonych punktach zgodności na sieci jak i SUW-ach. Na terenie powiatu tucholskiego administratorzy wykonywali badania w akredytowanym laboratorium Przedsiębiorstwa Komunalnego w Tucholi zaopiniowanym przez PPIS w Tucholi, zgodnie z zapisami zawartymi w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Sprawozdania z badań administratorzy wodociągów przekazywali na bieżąco do PPIS w Tucholi. Administratorzy pobrali łącznie 123 próbki do badań (109 na parametry grupy A i 14 na parametry grupy B) z czego 12 próbek było kwestionowanych co stanowiło 9,76% wszystkich próbek.

W analizowanym okresie PPIS w Tucholi w ramach bieżącego nadzoru nad jakością wody prowadził monitoring kontrolny i przeglądowy, pobierając próbki wody z punktów poboru ustalonych z administratorami wodociągów, w oparciu o harmonogram zatwierdzony przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy. Badania próbek wody w zakresie parametrów grupy A i B prowadzone były w laboratorium WSSE w Bydgoszczy. W 2021 r. pobrano w ramach harmonogramu 4 próbki wody do badań, w tym 2 próbki do badań w zakresie parametrów grupy A i 2 próbki do badań w zakresie parametrów grupy B. Ponadto PPIS w Tucholi pobrał do badań mikrobiologicznych 1 próbkę w ramach interwencji oraz 1 próbkę po działaniach naprawczych – obie z indywidualnych źródeł zaopatrzenia w wodę (ośrodki wczasowe gm. Śliwice). Łącznie wykonano 6 oznaczeń fizycznych podczas poboru. W rozbiciu na kierunek wykonywanych badań pobrano 4 próbki do badań fizykochemicznych i 6 próbek do badań bakteriologicznych. Łącznie przez inspekcję sanitarną pobrano 6 próbek do badań (4 na parametry grupy A i 2 na parametry grupy B) z czego 1 próbka była kwestionowana co stanowiło 16,67% wszystkich próbek.

W analizowanym okresie badania jakości wody wykazywały **przekroczenia wskaźników mikrobiologicznych w 2 wodociągach publicznych oraz w 2 wodociągach z indywidualnych ujęć:**

- wodociąg publiczny Bysław – ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72h, >300 jtk (w 5 próbkach - badań administrator),
- wodociąg publiczny Lubiewo – ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72h, 121 i 176 jtk (w 2 próbkach na SUW - badań administrator),
- wodociąg indywidualny gm. Śliwice – bakterie grupy coli 3 jtk oraz enterokoki 1 i 7 jtk (w 2 próbkach – badań administrator)
- wodociąg indywidualny gm. Śliwice – bakterie grupy coli - 54 jtk oraz *Escherichia coli* - 2 jtk (w 1 próbce – badań PPIS w Tucholi)

W wodociągach po dezynfekcji i przepłukaniu urządzeń wodociągowych oraz sieci, administratorzy pobrali próbki kontrolne, które wykluczyły obecność mikroorganizmów w wodzie. Decyzje PPIS w Tucholi zostały wykonane.

W analizowanym okresie, w badanych próbkach wody **występowały również przekroczenia parametrów wskaźnikowych: mętności** (norma to 1 NTU), **barwy** (norma to 15 mg/l), **żelaza** (norma – 50 µg/l) oraz **manganu** (norma – 50 µg/l), które nie powodują ostrych skutków zdrowotnych, lecz miały wpływ na właściwości organoleptyczne wody tj. wygląd, zapach czy smak. Wysoka mętność wody może również obniżać skuteczność

dezynfekcji i tym samym wpływać na jakość mikrobiologiczną wody. W analizowanym okresie **przekroczenia fizykochemiczne stwierdzono w następujących wodociągach:**

- wodociąg Bysław – mętność 3 oraz 3,2 NTU, mangan 144 µg/l, żelazo 364 µg/l (badał administrator), decyzja PPIS w Tucholi wykonana,
- wodociąg Lubiewo – mangan 161 oraz 156 µg/l, żelazo 341 µg/l (badał administrator), decyzja PPIS w Tucholi wykonana,
- wodociąg z indywidualnego ujęcia gm. Gostycyn - mangan – 166 i 95 µg/l, żelazo 1050 µg/l, mętność 3,5 NTU oraz barwa 20 mg/l (badał administrator), decyzja PPIS w Tucholi wykonana.

W wodociągu publicznym w Bysławiu w próbkach z kontroli wewnętrznej w stacji uzdatniania wody oraz na sieci wodociągowej stwierdzono przekroczenia: manganu (144 µg/l), żelaza (364 µg/l), mętności (3 i 3,2 NTU) oraz ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72h (5 przekroczeń >300 jtk). PPIS wydał decyzję administracyjną na warunkowe korzystanie z wody z terminem do 04.10.2021 r. – decyzję wykonano. Ponadto ze względu na fakt, iż administrator przesłał do PPIS w Tucholi negatywne wyniki miesiąc po terminie, został ukarany mandatem karnym w wysokości 500 zł.

W wodociągu publicznym w Lubiewie w próbkach z kontroli wewnętrznej w stacji uzdatniania wody oraz na sieci wodociągowej stwierdzono przekroczenia: manganu (161 i 156 µg/l), żelaza (341 µg/l) oraz ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72h (121 i 176 jtk na suw). PPIS wydał decyzję administracyjną na warunkowe korzystanie z wody do 27.08.2021 r. – decyzję wykonano. Na suw w Lubiewie od III kwartału 2021 r. trwają prace modernizacyjne.

W wodociągu z indywidualnego ujęcia na terenie gm. Gostycyn, w wyniku poboru próbek wody z kontroli wewnętrznej, stwierdzono przekroczenie mętności (3,5 NTU), barwy (20mg/l Pt), żelaza (1050) oraz manganu (166 µg/l). Po przepłukaniu sieci i ponownym poborze próbki wody, analiza wykazała przekroczenie wyłącznie manganu (95 µg/l). PPIS w Tucholi wydał decyzję na warunkowe korzystanie z wody. Decyzję wykonano. Pod koniec III kwartału 2021 r. obiekt został podłączony do sieci wodociągu publicznego.

W jednym z wodociągów indywidualnych na terenie gm. Śliwice, podczas poboru próbki wody w ramach interwencji przez PPIS w Tucholi, wykryto podczas analizy obecność bakterii grupy coli (54 jtk) oraz *Escherichia coli* (2 jtk). PPIS w Tucholi wydał decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności na zaprzestanie używania wody do celów spożywczych, w związku z czym w obiekcie wykorzystywano wodę butelkowaną aż do uzyskania wyników potwierdzających prawidłową jej jakość. Decyzja PPIS została wykonana.

W drugim wodociągu indywidualnego ujęcia na terenie gm. Śliwice, w wyniku poboru próbek wody z kontroli wewnętrznej stwierdzono obecność bakterii grupy coli (3 jtk) oraz enterokoków (1 i 7 jtk). PPIS w Tucholi wydał decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności na zaprzestanie używania wody do celów spożywczych, w związku z czym w obiekcie wykorzystywano wodę butelkowaną, aż do uzyskania wyników potwierdzających prawidłową jej jakość. Po działaniach naprawczych PPIS w Tucholi pobrał próbkę kontrolną do badań i w wyniku analiz nie stwierdzono obecności bakterii chorobotwórczych w wodzie. Decyzja została wykonana.

3.2. Jakość wody ciepłej przeznaczonej do celów higienicznych.

Zgodnie z obowiązującym przepisem prawa, wynikającym z zagrożenia jakie niesie występowanie bakterii Legionella w ciepłej wodzie wykorzystywanej do celów higienicznych, administratorzy/właściciele budynków użyteczności publicznej oraz budynków zamieszkania

zbiorowego przeprowadzali badania jakości wody w kierunku Legionella. Wyniki analiz przesyłano do PPIS w Tucholi. W 2021r. badania w tym kierunku przeprowadzono w 7 obiektach w tym w szpitalu tucholskim i 6 obiektach zamieszkania zbiorowego. Stopień skażenia oceniono jako „brak” lub „znikomy”, w związku z czym PPIS nie prowadził postępowań administracyjnych.

3.3. Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli.

W 2021 r. na terenie powiatu tucholskiego funkcjonowało **5 kąpielisk**, wyznaczonych uchwałami rad gmin w Cekcyńcu na jeziorze Wielkim Cekcyńskim, w Gostycynie na jeziorze Środkowym, w Łobodzie na j. Trzcianno w Tucholi na jeziorze Głębocezek i w Bysławiu na jeziorze Bysławskim. Łącznie przeprowadzono 10 kontroli sanitarno-higienicznych infrastruktury kąpielisk, która nie budziła zastrzeżeń. Na terenie kąpielisk zapewniono: przebieralnie i toalety wyposażone w niezbędne środki czystości, pojemniki na odpady stałe, tablice informacyjne, regulaminy, maszty z flagami oraz sprzęty służące rekreacji zarówno dzieci jak i dorosłych. Stan techniczny pomostów nie budził zastrzeżeń. Nad bezpieczeństwem osób kąpiących się czuwali ratownicy. Do najistotniejszych elementów nadzoru sanitarnego nad kąpieliskami należała ocena jakości wody przed rozpoczęciem sezonu (na podstawie wyników badań próbek wody pobranych przez Inspekcję Sanitarną) oraz 3 razy w sezonie (na podstawie wyników badań próbek pobranych przez organizatorów kąpielisk). PPIS w Tucholi dokonywał bieżącej oceny jakości wody w oparciu o badania własne, jak i te przekazane przez organizatorów. W ocenie przydatności wody do kąpieli uwzględniano przede wszystkim wskaźniki mikrobiologiczne enterokoki i bakterie *Escherichia coli* oraz zakwity sinic. Jakość wody w kąpieliskach odpowiadała wymaganiom określonym w przepisach prawa. PPIS w Tucholi wydał 20 bieżących ocen jakości wody w kąpieliskach, 5 sezonowych i 3 oceny klasyfikujące wodę (kąpieliska w: Cekcyńcu, Gostycynie i Łobodzie – jakość doskonała). Wszystkie oceny były pozytywne. Kąpieliska stanowiły miejsca bezpieczne pod względem sanitarno-higienicznym.

W 2021 r. podobnie jak w roku 2020 funkcjonowały 3 miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli na terenie gminy Kęsowo: Kęsowo na j. Kęsowo, Żalno na j. Żalno oraz Tuchółka na j. Tuchółka (wszystkie funkcjonowały w lipcu). Wszystkie były miejscami ogólnodostępnymi, oznakowanymi tablicami informacyjnymi. Obowiązek monitorowania jakości wody z miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli spoczywał wyłącznie na organizatorach, którzy przeprowadzali badania z częstotliwością 1 raz przed sezonem kąpielowym i 1 raz w sezonie. Zostało pobranych 6 próbek do badań przez administratora. PPIS w Tucholi wydał 5 pozytywnych ocen jakości wody oraz 2 negatywne oceny na mowdk w Tuchółce, gdzie praktycznie przez cały sezon utrzymywał się zakwit sinic. PPIS w Tucholi przeprowadził 3 kontrole sanitarne. Obiekty oceniono jako dobre.

3.4. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.

W 2021 r. skontrolowano 116 obiektów (na 377 w ewidencji) w następujących grupach:

- Ustępy publiczne

Na terenie powiatu funkcjonują trzy zewidencjonowane ustępy publiczne: w Śliwicach, w Tucholi oraz w Gostycynie. W obiektach, zapewniono środki zarówno myjące jak i dezynfekujące. Stan sanitarno-higieniczny w tych obiektach nie budził zastrzeżeń.

- Pływalnie kryte

W Fojutowie w skład kompleksu rekreacyjnego obejmującego krytą pływalnię

funkcjonuje również jacuzzi, brodzik dla dzieci, zjeżdżalnia, saunarium, dwa zespoły szatni, umywalnie z natryskami i toaletami, zaplecze sanitarne. Kontrola sanitarna przeprowadzona w tym obiekcie nie wykazała nieprawidłowości. W 2021 r. z pływalni PPIS w Tucholi pobrał 6 próbek wody do badań z czego wszystkie odpowiadały wymaganiom sanitarnym. Właściciel basenu prowadził również kontrolę jakości wody na pływalni we własnym zakresie zgodnie z ustalonym z PPIS harmonogramem i przekazywał wyniki badań na bieżąco po ich otrzymaniu z laboratorium. Podczas badań wewnętrznych w lipcu, administrator pobrał próbki wody i w wyniku analiz stwierdzono przekroczenia w niecce basenowej, brodziku dla dzieci od 3 lat oraz systemach cyrkulacji tych niecek: chloroformu (0,049-0,199 mg/l), sumy THM (0,195-0,199 mg/l) oraz utlenialności 5,3 O₂/l. W związku z powyższym PPIS w Tucholi wszczął postępowanie administracyjne, a następnie wydał decyzję na doprowadzenia jakości wody do zgodnej z wymogami rozporządzenia (decyzję wykonano). W ciągu roku głównym problemem na basenach było przekroczenia chloru wolnego i związanego, a przekroczenia pozostałych parametrów miały charakter incydentalny.

Podczas kontroli sanitarnych basenu i jacuzzi na terenie Dworku Wymysłowo nie stwierdzano nieprawidłowości. Z basenu i jacuzzi korzystają wyłącznie goście hotelowi. W 2021r. z pływalni PPIS w Tucholi pobrał 3 próbki wody do badań z czego wszystkie odpowiadały wymaganiom. Właściciel prowadził kontrolę jakości wody na pływalni również we własnym zakresie zgodnie z ustalonym z PPIS harmonogramem i przekazywał wyniki badań na bieżąco po ich otrzymaniu z laboratorium.

Zgodnie z rozporządzeniem PPIS w Tucholi wystawił ocenę roczną dla basenów, w której pod uwagę brano analizy, wykonywane na basenach w odstępach kilkugodzinnych, wyniki badań laboratoryjnych wykonywanych przez administratora jak również badania PPIS w Tucholi, wykonane przed wydaniem oceny. Przekroczenia zawartości chloru wolnego i związanego pojawiały się często, natomiast pozostałe wskaźniki fizyczne i chemiczne oraz przekroczenia mikrobiologiczne miały charakter incydentalny. Obiekty oceniono jako dobre.

- Pływalnie odkryte

Na terenie Zajazdu w Fojutowie funkcjonowały 2 baseny dla dorosłych, 1 basen dla dzieci, dwie zjeżdżalnie, budynek socjalny z wydzieloną częścią higieniczno-sanitarną i techniczną. Podczas kontroli sanitarnej nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2021 r. PPIS w Tucholi pobrał 3 próbki wody do badań z czego wszystkie odpowiadały wymaganiom. Podczas badań wewnętrznych w lipcu, administrator pobrał próbki wody i w wyniku analiz stwierdzono przekroczenia we wszystkich nieckach, chloroformu (0,171-0,197 mg/l) i sumy THM (0,173-0,199 mg/l), w związku z powyższym PPIS w Tucholi wszczął postępowanie administracyjne, a następnie wydał decyzję na doprowadzenia jakości wody do zgodnej z wymogami rozporządzenia (decyzję wykonano). Właściciel basenu prowadził kontrolę jakości wody na pływalni we własnym zakresie zgodnie z ustalonym z PPIS harmonogramem i przekazywał wyniki badania na bieżąco po ich otrzymaniu z laboratorium. PPIS w Tucholi wystawił ocenę roczną dla basenów, w której pod uwagę brano analizy, które były wykonywane na basenach w odstępach kilkugodzinnych, wyniki badań laboratoryjnych wykonywanych przez administratora jak również badania PPIS w Tucholi, wykonane przed wydaniem oceny. Przekroczeń mikrobiologicznych nie stwierdzono. Obiekt oceniono jak dobry

- Domy pomocy społecznej i inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

W 2021 r. skontrolowano 1 dom pomocy społecznej w gm. Tuchola. W ocenie brano pod uwagę m.in. stan techniczny pomieszczeń mieszkalnych i sanitarnych oraz ich

wyposażenie, gospodarowanie odpadami zarówno komunalnymi jak i medycznymi, postępowanie z bielizną i dbałość o stan bieżącej czystości pomieszczeń oraz otoczenia obiektu. Stan sanitarno – higieniczny nie budził zastrzeżeń

W powiecie tucholskim funkcjonuje również Środowiskowy Dom Samopomocy w Tucholi, którego kontrola w 2021 r. również nie wykazała uchybień sanitarnych.

- Obiekty świadczące usługi hotelarskie

Grupa ta obejmuje obiekty zróżnicowane zarówno pod względem warunków technicznych, standardu wyposażenia, jak i zakresu oraz poziomu świadczonych usług. W tej grupie obiektów, na terenie powiatu funkcjonuje: 1 hotel **, 8 ośrodków wczasowych, 18 obiektów z pokojami gościnnymi, 2 stacje wodne, 3 pola biwakowe, 2 miejsca postojowe dla kajaków oraz 2 gospodarstwa agroturystyczne. Podstawowymi elementami podlegającymi kontroli były: stan techniczny pomieszczeń mieszkalnych i sanitarnych oraz ich wyposażenie, postępowanie z bielizną, zaopatrzenie w wodę, sposób zagospodarowania ścieków i odpadów komunalnych, a także dbałość o stan bieżącej czystości pomieszczeń oraz otoczenia obiektu. W 2 ośrodkach na terenie gm. Śliwice, w sezonie letnim stwierdzono nieprawidłowości sanitarno – techniczne indywidualnych ujęć wody (m.in. skorodowane włązy, brudne wnętrza studni, skorodowane rury. W ośrodkach pobierano wodę z indywidualnych ujęć, a właściciele nie uzgodnili z PPIS w Tucholi zakresu i terminów poboru próbek wody. W związku z powyższym wszczęto postępowanie administracyjne, a następnie wydano decyzję na doprowadzenie do właściwego stanu sanitarno – technicznego ujęć (do 30.04.2022 r.) oraz uzgodnienie zakresu i terminów pobierania próbek w 2022 r. (do 30.11.2021 r.). Postępowanie PPIS w Tucholi w tych sprawach jest w toku. W pozostałych obiektach nieprawidłowości nie stwierdzano.

- Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu oraz świadczące łącznie powyższe usługi stanowiły najliczniejszą grupę obiektów użyteczności publicznej (86 zakładów). W 2021 roku przeprowadzono kontrole stanu sanitarnego w 28 zakładach, co stanowiło 32,56%. Wśród skontrolowanych obiektów przeważały zakłady fryzjerskie (9, tj. 10,47%) oraz kosmetyczne (9 tj. 10,47%). Działania przeprowadzono również w zakładzie tatuażu (1 tj. 0,86%), zakładach odnowy biologicznej (4, tj. 4,65%) oraz w zakładach świadczących łącznie więcej niż jedną usługę (5, tj. 5,81%). Podkreślenia wymaga fakt, iż bieżący nadzór nad ww. obiektami nadal utrudnia brak uregulowań prawnych, określających szczegółowe wymagania higieniczno-sanitarne, jakim powinny one odpowiadać. Wśród skontrolowanych w 2021 roku obiektów, nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarnych. Zakres kontroli obejmował: sprawdzenie dostępności i stosowania procedur określających zasady utrzymania higieny i właściwego reżimu sanitarnego, zasady przeprowadzania dezynfekcji i sterylizacji, a także prawidłowego postępowania z odpadami, zwłaszcza niebezpiecznymi, a w szczególności postępowania z narzędziami i sprzętem wykorzystywanym przy świadczeniu usług. Wszystkie zakłady opracowały i wdrożyły procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi oraz instrukcje postępowania z odpadami niebezpiecznymi. Właściciele salonów kosmetycznych, posiadają własne autoklawy. W pozostałych stosowane są narzędzia jednokrotnego użycia.

- Obiekty komunikacji publicznej

W 2021 r. skontrolowano stację PKP w Tucholi. Termin ukończenia prac określony w decyzji PPIS na 31.12.2020 r. został zachowany, co potwierdziła kontrola sprawdzająca. Prace modernizacyjne w tym obiekcie zostały ukończone, co wpłynęło na znaczną poprawę stanu

sanitarno – higienicznego całego obiektu. Innych obiektów komunikacji publicznej w analizowanym okresie nie kontrolowano.

- Cmentarze i domy przedpogrzebowe

Na terenie powiatu tucholskiego znajduje się 21 cmentarzy. W 2021 r. nie kontrolowano tych obiektów. Skontrolowano natomiast 3 zakłady pogrzebowe. Jeden wyposażony we własną chłodnię, dwa pozostałe korzystają z chłodni w obiektach – jeden przy parafii, drugi przy szpitalu. Stan sanitarno-higieniczny tych obiektów nie budził zastrzeżeń

W 2021 roku PPIS w Tucholi wydał 12 decyzji zezwalających na ekshumacje. Przeprowadzono 8 z nich. Nie stwierdzono nieprawidłowości w ich przebiegu.

- Inne obiekty użyteczności publicznej

Grupa ta obejmuje różnorodne obiekty użyteczności publicznej, nie zakwalifikowane do ww. grup, których właściwy stan sanitarny jest niezbędny dla zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego ludności. Do grupy tej zalicza się: 2 targowiska, 3 obiekty sportowe, 7 obiektów kulturalno-widowiskowych, 3 zakłady pogrzebowe, 8 parkingów miejskich, 4 przystanki PKP, 41 przystanków - wiaty autobusowe, 1 pralnia, 6 kaplic przedpogrzebowych, jak i inne. W 2021 roku skontrolowano łącznie 11 obiektów z tej grupy, w których nie stwierdzono nieprawidłowości.

- Środki transportu publicznego

Grupa ta obejmuje samochody do przewozu chorych (5) jak i samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich (6). Wszystkie zostały skontrolowane. Stan sanitarno-higieniczny tych obiektów nie budził zastrzeżeń.

3.5 Ocena sanitarna podmiotów leczniczych i praktyk zawodowych wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu tucholskiego.

Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne. Nadzór sanitarny obejmował ocenę stanu sanitarno-technicznego obiektów wraz z otoczeniem tj. utrzymanie bieżącej czystości pomieszczeń i ich funkcjonalność, wyposażenie w sprzęt medyczny szczególnie jednorazowego użycia, materiały opatrunkowe, środki do utrzymania czystości i dezynfekcyjne, postępowanie z bielizną czystą i brudną, sposób gromadzenia i usuwania odpadów medycznych powstających podczas udzielania świadczeń zdrowotnych, przechowywanie odzieży osobistej i ochronnej, zaopatrzenie w wodę a także dokumentację zdrowotną personelu. W obiektach świadczących usługi medyczne szczególnym nadzorem objęto przestrzeganie procedur gwarantujących bezpieczeństwo epidemiologiczne w zakresie sterylizacji i dezynfekcji. W 2021 roku na terenie powiatu funkcjonowało 21 podmiotów leczniczych prowadzących działalność w zakresie stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych oraz ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych – skontrolowano 20. W ewidencji PPIS w Tucholi w 2021 r. były:

- 1 szpital,
- 1 zakład opiekuńczo-leczniczy, wydzielony w budynku szpitala
- przychodnie przyszpitalne,
- 11 przychodni, ośrodków zdrowia, poradni,
- 2 medyczne laboratoria diagnostyczne,
- 1 zakład rehabilitacji leczniczej,
- 4 inne (hospicjum, 2 poradnie logopedyczne, stacja dializ).

W grupie 48 praktyk zawodowych wykonujących działalność leczniczą skontrolowano 41. W

ewidencji PPIS w Tucholi w 2021 r. były:

- 18 indywidualnych praktyk lekarskich – w tym 18 praktyk lekarzy dentystów;
- 24 indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie – w tym 2 praktyki lekarzy dentystów;
- 1 indywidualną praktykę pielęgniarek;
- 2 grupowe praktyki pielęgniarek;
- 3 inne (gabinety rehabilitacji ruchowej).

Łącznie przeprowadzono 61 kontroli sanitarnych ww. obiektów. Wszystkie skontrolowane praktyki zawodowe oceniono jako dobre, spełniające wymogi prawa. Większość podmiotów leczniczych również została oceniona jako dobra. Nieprawidłowości w stanie technicznym pomieszczeń stwierdzono w szpitalu tucholskim (ciąg komunikacyjny, pracownia RTG, pomieszczenia fizjoterapii), poradni specjalistycznej przyszpitalnej (poczekalnia) oraz przychodni w Tucholi (ciąg komunikacyjny, magazyn odpadów).

Zdecydowana większość obiektów podmiotów leczniczych i praktyk zawodowych wykonujących działalność leczniczą, na terenie powiatu tucholskiego, cechowały się dobrym stanem technicznym, sanitarno - higienicznym i funkcjonalnym zarówno pomieszczeń jak i wyposażenia i urządzeń. Wyposażenie obiektów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne, w sprzęt medyczny, w tym jednorazowego użytku, materiały opatrunkowe, ręczniki jednorazowe, a także zaopatrzenie w środki myjące i dezynfekujące, było wystarczające. Preparaty dezynfekcyjne dobrane były właściwie ze względu na spektrum, czas i zastosowanie. W 2021 roku we wszystkich skontrolowanych placówkach prowadzona była segregacja odpadów medycznych i komunalnych. Posiadały one opracowane i wdrożone procedury oraz instrukcje postępowania z odpadami medycznymi, jak również aktualne umowy na odbiór odpadów medycznych ze specjalistycznymi firmami. Kontrola przestrzegania zasad bezpieczeństwa epidemiologicznego, w podmiotach prowadzących działalność leczniczą, była zadaniem priorytetowym. Zarówno w szpitalu, przychodniach, ośrodkach zdrowia i poradniach oceniano ryzyko wystąpienia zakażeń związanych z wykonywaniem świadczeń zdrowotnych, co dokumentowano. Podejmowano i dokumentowano działania zapobiegawcze. Ponadto w szpitalu zwracano uwagę na postępowanie z bielizną zarówno fartuchów jak i pościeli z oddziałów (bielizna obierana i prana przez firmę zewnętrzną). W celu ograniczenia ryzyka wystąpienia zakażeń związanych z wykonywaniem zabiegów medycznych, w tym inwazyjnych zabiegów diagnostycznych oraz zachowania właściwych standardów higieny, przeprowadzano regularnie kontrolę wewnętrzną, zgodnie z opracowanymi harmonogramami oraz doraźnie w razie potrzeb. W placówkach opracowane zostały procedury sanitarno – higieniczne. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie procesów dezynfekcji i sterylizacji narzędzi, sprzętu i powierzchni. Wykorzystywano sprzęt medyczny jednorazowego użycia oraz sprzęt wielorazowego użycia, który poddawano dezynfekcji wstępnej i właściwej sterylizacji. W podmiotach leczniczych zwracano szczególną uwagę na zachowanie odpowiedniego ciągu technologicznego w procesach dekontaminacji. Narzędzia medyczne podlegały bieżącej kontroli jakości w celu wyeliminowania zużytego sprzętu. Stosowany asortyment preparatów do dezynfekcji był szeroki, odpowiednio dobrany pod względem zdefiniowanego poziomu ryzyka. Sterylizacja narzędzi i drobnego sprzętu medycznego odbywała się wyłącznie w autoklawach. Kontrola wewnętrzna pracy autoklawów przeprowadzana jest przy użyciu oznaczników skuteczności sterylizacji rękawów papierowo-foliowych, chemicznych wskaźników paskowych oraz testów biologicznych raz w miesiącu. Nie kwestionowano żadnego z procesów. Autoklawy objęte są również dozorem technicznym.

4. Ocena nadzoru nad chemikaliami i środowiskiem pracy

W 2021 r. ewidencją objęto 221 zakładów pracy działających na terenie powiatu tucholskiego, które zatrudniały łącznie 5640 pracowników. Zdecydowaną większość stanowiły zakłady małe zatrudniające do 9 osób (stanowiły one 44% ogółu zakładów). Dominowały zakłady branży drzewnej i stolarskiej (17% zakładów), zakłady przetwórstwa spożywczego (13% zakładów) oraz zakłady branży ślusarskiej (7% zakładów). W 2021 r. działania inspekcji sanitarnej koncentrowały się na zapewnieniu odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych pracy. Monitorowano zagrożenia zdrowia pracowników, w celu ich identyfikacji i usunięcia, względnie zminimalizowania. Skontrolowano 35 zakładów pracy. Przeprowadzono łącznie 38 kontroli. W 31 obiektach dokonano oceny sanitarnej. Podczas 11 kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- pracodawca nie zapewnił pracownikom szatni przepustowej składającej się z części przeznaczonej na odzież własną pracowników, części przeznaczonej na odzież roboczą i środki ochrony indywidualnej oraz przepustowego zespołu sanitarnego z natryskami, łączącego obie te części, która spełnia przepisy techniczno-budowlane, w zakresie ogrzewania, oświetlenia oraz wentylacji;
- pracodawca nie zapewnił pracownikom pomieszczenia do spożywania posiłków;
- brak znaku ostrzegającego przed zagrożeniem biologicznym, hałasem;
- zły stan ścian i sufitów w pomieszczeniach pracy (warsztat);
- zły stan ścian i sufitów w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych (szatnia, umywalnia, jadalnia);
- zły stan drzwi, szafek oraz blatów w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych;
- brak spisu stosowanych substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie;
- brak karty charakterystyki stosowanej mieszaniny;
- brak wykazu prac i wykazu pracowników narażonych na działanie III grupy zagrożenia czynników biologicznych;
- brak wykazu prac i pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczych;
- brak informacji o osobie wyznaczonej i przeszkolonej do udzielenia I pomocy oraz instrukcji udzielania I pomocy;
- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy, w zakresie hałasu, drgań mechanicznych oraz czynników chemicznych;
- nieprawidłowa lokalizacji szafek dla pracowników (ustawione w korytarzu);
- brak oceny ryzyka zawodowego w zakresie czynników biologicznych na stanowiskach sprzątaczk;
- brak oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy dozorczy i sprzątaczk;
- brak opracowanego programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas.

W związku z prowadzonym postępowaniem PPIS wydał 1 upomnienie wzywające do wykonania obowiązku o charakterze niepieniężnym, 1 tytuł wykonawczy oraz 6 postanowień o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia do wykonania obowiązków określonych w tytule wykonawczym, na łączną kwotę 16 800 zł.

4.1. Zakłady pracy posiadające i stosujące substancje i preparaty chemiczne

Skontrolowano 19 zakładów pracy (19 kontroli). W 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie polegające na braku spisu oraz karty charakterystyki stosowanych substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie oraz braku w ocenie ryzyka zawodowego pracownika (sprzątaczkę) narażenia na czynniki chemiczne. Obowiązki wobec pracodawców, w tym zakresie określone są w Kodeksie pracy oraz rozporządzeniu REACH (*rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18.12.2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów*).

4.2. Zakłady pracy, w których pracownicy narażeni są na działanie czynników biologicznych.

W 2021r. skontrolowano 19 zakładów pracy i przeprowadzono 19 kontroli w zakresie narażenia pracowników na czynniki biologiczne na stanowiskach pracy. W 4 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości w tym obszarze polegające na braku znaku ostrzegającego przed zagrożeniem biologicznym w chłodni, braku wykazu prac i listy pracowników narażonych na działanie III grupy zagrożenia czynników biologicznych oraz braku oceny ryzyka zawodowego w zakresie czynników biologicznych na stanowisku pracy (sprzątaczkę) w dwóch zakładach.

4.3. Nadzór nad produktami biobójczymi

W ramach sprawowanego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej w 2021 r. skontrolowano 1 obiekt zajmujący się wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych. W trakcie przeprowadzonej kontroli stwierdzono w sprzedaży produkt: *Żel 8 Żel BHP Sanityzujący Antybakteryjny* w ilości 8 sztuk po 500 ml/g, dla którego podmiot odpowiedzialny nie posiadał pozwolenia na obrót produktem biobójczym, w związku z czym PPIS w Tucholi wydał decyzję wycofującą ww. produkt z obrotu, nadając jej rygor natychmiastowej wykonalności. Towar zwrócono do dostawcy, co zostało potwierdzone przez przedsiębiorcę stosownym dokumentem.

4.4. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi

Skontrolowano 5 zakładów pracy. Przeprowadzono łącznie 5 kontroli, w 3 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Pracodawcy nie posiadali wykazu prac i wykazu pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczych. W kontrolowanych zakładach stosowano środki ograniczające emisję pyłu drewna poprzez instalację wyciągów mechanicznych.

4.5. Ocena narażenia na czynniki szkodliwe

Na terenie powiatu tucholskiego zatrudnionych na stanowiskach pracy, gdzie stwierdzono narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia było 258 pracowników, w tym narażonych na hałas – 253 osób, na wibrację – 5 (dotyczy wszystkich zakładów pracy). W przekroczeniach NDN czynników szkodliwych w skontrolowanych zakładach pracowało 5 osób w warunkach ponadnormatywnego poziomu hałasu (w 1 zakładzie – produkcja mebli tapicerowanych). W 2021 r. wydano 5 decyzji nakazujących przeprowadzenie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy oraz w jednym

przypadku nakazano opracowanie programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas.

4.6. Choroby zawodowe

Działaniami na rzecz bezpieczeństwa są również kontrole pionu higieny pracy w zakresie zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych. W 2021r. przeprowadzono 7 postępowań wyjaśniających w sprawie chorób zawodowych, sporządzono 10 kart narażenia zawodowego. W 2021 r. wydano 2 decyzje stwierdzające chorobę zawodową:

- przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy, zespół cieśni w obrębie nadgarstka (poz. 20.1) - mieszkaniec gm. Śliwice.
  - zespół wibracyjny, postać mieszana naczyniowo-nerwowa i kostno-stawowa (poz. 22.3).
- Oba przypadki dotyczyły pracowników branży drzewnej (tartaków) - mieszkaniec gm. Śliwice.

4.7 Środki zastępcze

W 2021 r. do PPIS w Tucholi nie wpłynęła żadna sprawa podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych, nie wszczynano nowych postępowań administracyjnych w odniesieniu do osób fizycznych oraz podmiotów, co do których zachodziło podejrzenie wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

W 2021r. łącznie z tytułu nałożonych w poprzednich latach kar pieniężnych wyegzekwowano 6 426,70 zł.

Do PPIS w Tucholi wpłynęły 2 zgłoszenia dotyczące zatrucia LSD mieszkańca gm. Tuchola 17 lat, (hospitalizowany) oraz zatrucia amfetaminą mieszkańca gm. Tuchola, 37 lat.

5. Ocena warunków sanitarno-higienicznych w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku.

W 2021 r. w ewidencji PSSE w Tucholi znajdowało się 70 placówek stałych i 133 placówek (turnusów) sezonowych (kolonie, obozy letnie). Na terenie powiatu placówkami stałymi będącymi pod nadzorem PPIS w Tucholi było:

- 7 żłobków (1 gm. Cekcyn, 3 gm. Tuchola, 1 gm. Gostycyn, 1 gm. Śliwice, 1 gm. Lubiewo)
- 1 klub dziecięcy (1 gm. Kęsowo),
- 8 przedszkoli (2 gm. Tuchola, 1 gm. Gostycyn, 1 gm. Cekcyn, 3 gm. Lubiewo, 1 gm. Śliwice),
- 10 punktów przedszkolnych (4 gm. Tuchola, 6 gm. Kęsowo),
- 21 szkół podstawowych (8 gm. Tuchola, 2 gm. Gostycyn, 2 gm. Kęsowo, 3 gm. Cekcyn, 3 gm. Lubiewo, 3 gm. Śliwice),
- 1 liceum ogólnokształcące (gm. Tuchola),
- 1 technikum (gm. Tuchola),
- 3 zespoły szkół (2 gm. Tuchola, 1 gm. Śliwice),
- 1 centrum szkolenia zawodowego (gm. Tuchola),
- 1 szkoła wyższa (gm. Tuchola),
- 1 internat (gm. Tuchola)
- 1 specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy (gm. Tuchola)
- 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze (1 gm. Tuchola, 1 gm. Gostycyn, 1 gm. Kęsowo),
- 1 świetlica (gm. Tuchola),
- 1 poradnia psychologiczno-pedagogiczna (gm. Tuchola),
- 8 obiektów sportowych (2 gm. Tuchola, 1 gm. Gostycyn, 2 gm. Cekcyn, 1 gm. Kęsowo, 2

gm. Śliwice),

- 1 schronisko (gm. Tuchola),

Dane liczbowe dotyczące placówek sezonowych, w okresie wypoczynku letniego w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela.

gmina/powiat	liczba miejsc	liczba zgłoszonych			liczba skontrolowanych	
		organizatorów	turnusów	uczestników	turnusów	uczestników
Śliwice	4	31	39	2119	10	502
Lubiewo	6	10	21	1097	6	252
Gostycyn	3	7	9	550	5	311
Kęsowo	1	1	1	18	0	0
Tuchola	6	25	38	1534	17	792
Cekcyn	5	8	25	913	6	267
powiat	25	82	133	6231	44	2124

W porównaniu z rokiem 2020, na terenie powiatu zarejestrowano ok. 50% wzrost liczby uczestników zgłoszonego wypoczynku dzieci i młodzieży oraz ok. 20% wzrost liczby miejsc i liczby turnusów tego wypoczynku. W sezonie zimowym w 2021 nie zgłoszono ani jednego turnusu wypoczynku organizowanego dla dzieci i młodzieży.

W analizowanym okresie przeprowadzono łącznie 75 kontroli, w tym 10 kontroli bieżących w placówkach stałych oraz 21 kontroli w ramach przygotowania szkół do nowego roku szkolnego i 44 kontrole w placówkach sezonowych. Stan sanitarny skontrolowanych obiektów był zadawalający. PPIS w Tucholi nie wszczynał postępowań administracyjnych. W roku 2021 nie odnotowano również skarg na organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży.

W roku 2021, w ramach badania warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania, przeprowadzono 40 badań planów lekcji, wykonując 80 oznaczeń. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

6. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Głównym kierunkiem działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest sprawowanie nadzoru nad tworzeniem prawidłowych warunków zdrowotnych i higienicznych w miejscach bytowania ludzi, poprzez eliminowanie nieprawidłowych rozwiązań na etapie planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych. PPIS w Tucholi w 2021 r. zajmował stanowisko w kwestiach sanitarno - higienicznych i zdrowotnych w sprawach dotyczących poniższych zagadnień.

- **Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko** – wydano 21 uzgodnień dotyczących prognozy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Uzgodnień dokonano w formie pisma. Nie było spraw dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

- **Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** – zaopiniowano 11 projektów planów wraz z prognozami oddziaływania na środowisko. Projekty planów zaopiniowano w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach

oddziaływania na środowisko. Zaopiniowano 6 projektów planów wraz z prognozą pozytywnie z uwagami, oraz 4 zaopiniowano bez uwag. Nie uzgadniano projektów planów w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 25.06.2010 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zaopiniowano pozytywnie, bez uwag 1 projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śliwice.

- **Potrzeba przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i zakres raportu dla przedsięwzięć zaliczonych do mogących znacząco oddziaływać na środowisko** – wydano 42 opinie, z tego 29 opinii zawierało stanowisko, że nie jest konieczne przeprowadzenie oceny. Były to inwestycje o nieznacznym oddziaływaniu, a dotyczyły m.in. budowy budynku mieszkalnego, farm fotowoltaicznych, modernizacji kotłowni, rozbudowy lub przebudowy dróg gminnych i dróg leśnych pożarowych. W zakresie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko planowane były tylko przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Nie było przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Wydano 13 opinii, w których zajęto stanowisko o konieczności przeprowadzenia oddziaływania na środowisko, dot. budowy odchowalni prosiąt w istniejącej zagrodzie rolnej, budowy stacji paliw, budowy kompleksów osiedli budynków mieszkalnych jednorodzinnych, farmy fotowoltaicznej o dużych mocach,

- **Opiniowanie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć zaliczonych do mogących znacząco oddziaływać na środowisko** – wydano 4 opinie, w tym 3 opinie pozytywne z warunkami realizacji dotyczące: budowy stacji paliw w Śliwicach oraz budowy farm fotowoltaicznych o dużych mocach w Wielkim Mędromierzu i Kiełpinie. Wydano 1 negatywną opinię dotyczącą budowy instalacji do kompostowania osadów ściekowych oraz odpadów zielonych i innych bioodpadów selektywnie zebranych w miejscowości Tuchola. W sprawie 1 przedsięwzięcia przed wydaniem opinii do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wystąpiono o uzupełnienie wniosku.

- **Uzgodnianie dokumentacji projektowej** – uzgodniono 49 dokumentacji projektowych. W części uzgodnień zgłoszono warunki, na jakich dokonano uzgodnienia. Nie odmówiono uzgodnienia dokumentacji. Uzgodnianie dokumentacji projektowych przez rzeczoznawców ds. sanitarno-higienicznych było oceniane na etapie dopuszczenia obiektu budowlanego do użytkowania. W 2021 r. nie stwierdzono nieprawidłowości, które przyczyniłyby się do wydania negatywnej opinii.

- **Dopuszczenie do użytkowania wybudowanych obiektów budowlanych** – wydano 21 opinii. Przed wydaniem opinii każdorazowo była przeprowadzona kontrola obiektu. Nie przeprowadzono kontroli w trakcie budowy. W kontroli 14 obiektów stwierdzono uwagi, a dotyczyły one m.in. braku zastosowania odpowiedniego zabezpieczenia przed wtórnym zanieczyszczeniem wody w wyniku przepływu zwrotnego na instalacji wodociągowej przed punktami czerpalnymi, niezgodności z zatwierdzonym projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz braku protokołów, badań, sprawdzeń potwierdzających prawidłowe wykonanie robót budowlanych, m.in. : braku pozytywnego wyniku badania wody pod względem fizyko-chemicznym i mikrobiologicznym, nieprawidłowego wykończenia ścian i podłóg, braku zamontowanych przyborów sanitarnych oraz braku zabezpieczenia drzwi technologicznych na wysokości 4m od poziomu terenu przed wypadnięciem osób. Wydano 8 opinii pozytywnych z uwagami. Nie zgłaszano sprzeciwu

wobec uruchomienia obiektu. Wśród dopuszczonych do użytku obiektów były m.in.: hala magazynowa, biurowiec, budynki mieszkalne wielorodzinne, część usługowa w budynku mieszkalnym wielorodzinnym, stacja paliw z myjnią bezdotykową, rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku przychodni lekarskiej, budynek klubu seniora, zespół pawilonów handlowych, przebudowa stacji uzdatniania wody, budynek magazynowo – produkcyjny, budynki handlowo-usługowe, budynek usługowy. Nie zajmowano stanowiska (nie wydawano opinii) na etapie zawiadomienia o zamiarze przystąpienia do użytkowania obiektów, m.in.: budynków mieszkalnych, sieci kanalizacji sanitarnych, deszczowych i wodociągowych, farm fotowoltaicznych, leśniczówki, budynków rekreacji indywidualnych, skomunikowania dróg, hali namiotowej, węzła betoniarskiego, garaży, schodów zewnętrznych.

- **Inne sprawy** – łącznie 23 sprawy. Wydano 1 postanowienie dot. spełnienia wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzona niepubliczna placówka kształcenia ustawicznego. Zajmowano stanowisko i występowano do wnioskodawców w sprawach dotyczących, np.: uzupełnienia lub usunięcia nieprawidłowości w dokumentacji projektowej oraz uzupełnienia lub sprecyzowania wniosków. Nie zajmowano stanowisk dotyczących zastosowania rozwiązań innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych. Wydano 70 decyzji o ustaleniu opłaty.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia mieszkańcom naszego powiatu zdrowych warunków życia w miejscu ich zamieszkania i pobytu, przy zajmowaniu stanowisk dotyczących ww. spraw zwracano szczególną uwagę na :

- oddzielenie obszarów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe od obszarów przemysłowych, uciążliwej produkcji i usług, w celu ograniczenia niekorzystnego oddziaływania uciążliwej zabudowy na otoczenie,
- zapewnienie właściwej gospodarki wodno – ściekowej, w tym zaopatrzenie ludności w wodę do picia o odpowiedniej jakości,
- prawidłowe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów (w tym szczególnie niebezpiecznych) w sposób nie zagrażający życiu i zdrowiu ludzi,
- zabezpieczenie ludzi przed uciążliwością związaną z hałasem (komunikacja, zakłady produkcyjne, usługowe itp.) poprzez zastosowanie rozwiązań przestrzennych i technicznych),
- zabezpieczenie ludzi przed wpływem zanieczyszczeń emitowanych do powietrza przez uciążliwe zakłady poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń, takich jak emitory i urządzenia pochłaniające substancje szkodliwe dla zdrowia,
- zagwarantowanie odpowiednich warunków pobytu ludzi w budynkach poprzez zastosowanie m.in. odpowiednich i bezpiecznych pod względem zdrowotnym.

7. Promocja Zdrowia

PPIS w Tucholi jest inicjatorem i koordynatorem działań promujących zdrowie. Zadania te realizowane są poprzez podejmowanie przedsięwzięć zmierzających do dostarczenia społeczeństwu wiedzy na temat problemów zdrowia i jego uwarunkowań w szczególności popularyzowanie zasad higieny, racjonalnego żywienia, metod zapobiegania chorobom, umiejętności udzielania pierwszej pomocy itd. W 2021 r. realizowano następujące programy:

7.1. Programy i interwencje nieprogramowe krajowe

7.1.1. „Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce”

Ogólnopolski program edukacyjny, którego głównymi celami jest zapobieganie wzrostowi narażenia na dym tytoniowy w miejscach użytku publicznego, zwiększenie wiedzy na temat szkodliwych następstw palenia wyrobów tytoniowych wśród dzieci i młodzieży, zmiana postaw wobec palenia tytoniu, zmierzająca w kierunku marginalizacji tego zjawiska w społeczeństwie, jak również zapobieganie zwiększeniu się liczby osób rozpoczynających palenie wyrobów tytoniowych, tym samym zwiększając liczbę osób rzucających palenie. Adresatami programu jest ogół społeczeństwa.

7.1.2. Program „Czyste powietrze wokół nas”

Ogólnopolski program przedszkolnej edukacji antytytoniowej mający na celu wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy, zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Adresowany jest do dzieci 5-6 letnich, rodziców i opiekunów. Program jest pierwszym etapem edukacji prozdrowotnej dzieci w zakresie nabywania wiedzy na temat szkodliwości palenia. W roku szkolnym 2020/2021 realizowany był wśród 534 dzieci z 4 przedszkoli oraz 7 oddziałów przedszkolnych.

7.1.3. Program „Bieg po zdrowie”

Główne cele programu jest zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego oraz zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwych następstw palenia tytoniu. Grupą, do której adresowany jest program są uczniowie klas IV szkół podstawowych. W roku szkolnym 2020/2021 realizowany był wśród 81 uczniów z 4 szkół podstawowych w powiecie tucholskim.

7.1.4. Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Program edukacyjny dotyczący profilaktyki używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, dopalacze, narkotyki) adresowany jest do młodzieży szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2020/2021 realizowany był w 3 szkołach ponadpodstawowych, objął 137 uczniów.

7.1.5. Program edukacyjny „Chroń się przed kleszczami wszelkimi sposobami”

Program wojewódzki, którego głównymi celami są m.in. podniesienie poziomu wiedzy o chorobach odkleszczowych, poznanie sposobów zapobiegania chorobom odkleszczowym, uświadomienie wagi problemu ugryzień przez kleszcze. Adresowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas I-VI. W roku szkolnym 2020/2021 realizowany był wśród 155 dzieci z powiecie tucholskim.

7.1.6. Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

Program adresowany jest do dzieci w wieku 5-6 lat uczęszczających do przedszkoli oraz do rodziców i opiekunów dzieci. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W roku szkolnym 2020/2021 realizowany był wśród 414 z 6 przedszkoli w powiecie tucholskim.

7.1.7. Znajdź właściwe rozwiązanie

Program edukacyjny, którego głównymi celami jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród młodzieży szkolnej, zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i bliskich, kształtowanie umiejętności

radzenia sobie w sytuacjach trudnych i stresujących oraz umocowanie własnej wartości wśród uczniów. Adresatami są uczniowie gimnazjum i klas IV-V szkół podstawowych. W roku szkolnym 2020/2021 program realizowany był w 1 szkole podstawowej, wśród 50 uczniów.

7.2. Programy i interwencje nieprogramowe wojewódzkie

7.2.1 „Akcja letnia- Bezpieczne wakacje”

Celem akcji jest zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży podczas wypoczynku letniego, zmniejszenie ryzyka zakażeń i zatruc pokarmowych, indywidualnych i zbiorowych w okresie letniego wypoczynku, zapobieganie wypadkom różnego typu, zapobieganie chorobom zakaźnym. Szerzenie wiedzy i profilaktyki w zakresie HIV/AIDS. Edukacja w tematyce zdrowotnych następstw palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych. Adresowany do właścicieli i kierowników ośrodków wypoczynkowych, opiekunów grup na koloniach i obozach (nauczyciele, pedagodzy), osób wypoczywających w ośrodkach wczasowych. Edukacja objęła 1080 uczestników obozów i kolonii na terenie powiatu tucholskiego.

7.2.2. „Profilaktyka stosowania środków zastępczych -tzw. Dopalaczy”

Celem interwencji jest ograniczenie używania środków zastępczych- dopalaczy wśród ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, pogłębienie wiedzy na temat dopalaczy i nowych substancji psychoaktywnych oraz konsekwencji wynikających z ich używania. W ramach akcji „Bezpieczne wakacje” odbyły się narady z kierownikami wypoczynku dzieci i młodzieży, podczas których omówiono problem stosowania substancji psychoaktywnych przez młodzież.

7.2.3. „Profilaktyka chorób pasożytniczych- owsica, wszawica, świerzb”

Program adresowany do dzieci w wieku przedszkolnym oraz do klas I-III szkoły podstawowej. Głównym celem interwencji jest edukacja dzieci i rodziców na temat profilaktyki chorób pasożytniczych. W roku szkolnym 2020/2021 realizowany był wśród 277 dzieci z 1 przedszkola oraz 5 szkół podstawowych w powiecie tucholskim.

7.2.4. „Przyjazny tornister”

Przyjazny Tornister jest to interwencja nieprogramowa skierowana do uczniów klas 0-III szkół podstawowych. Ma na celu zwrócenie uwagi na problem przeciążonych plecaków szkolnych i niekorzystny ich wpływ na dziecięce kręgosłupy, podejmowanie działań prozdrowotnych, w zakresie profilaktyki wad postawy wśród najmłodszych. W roku szkolnym 2020/2021 realizowany był wśród 457 uczniów z 6 szkół podstawowych w powiecie tucholskim.

7.2.5. „Podstępne WZW”

Program wojewódzki, którego głównym celem jest szerzenie wiedzy na temat zakażeń HBV i HCV, zasad profilaktyki w tym zakresie, kształtowanie postaw tolerancji i zrozumienia dla osób zakażonych oraz pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań zdrowotnych. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2020/2021 program realizowany był w 2 szkołach ponadpodstawowych, wśród 96 uczniów.

7.2.6. „Znamię! Znam je?”

Cel główny programu to upowszechnienie wiedzy na temat czerniaka, w tym ryzyka zachorowania i zasad profilaktyki. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych. W roku 2020/2021 program realizowany był w 3 szkołach ponadpodstawowych, wśród 144 uczniów z gminy Tuchola.

7.2.7. „Dopalacze- trzecia strona zjawiska„

Podstawowym założeniem programu edukacyjnego „Dopalacze” – trzecia strona zjawiska jest poszerzenie wiedzy uczniów na temat negatywnego wpływu „dopalaczy” na zdrowie i życie człowieka oraz kształtowanie postawy asertywnej wobec osób proponujących ich zażycie. W roku 2020/2021 program realizowany był wśród 99 uczniów z 4 szkołach na terenie powiatu tucholskiego.

7.2.8. „Dobre sposoby na mikroby.

Z higieną za pan brat. STOP Koronawirus.”

Głównym celem interwencji jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS-CoV-2, ukształtowanie właściwych nawyków w obszarze higieny osobistej. Przedsięwzięcie adresowane do młodszych dzieci w wieku 5-7 lat. W roku 2020/2021 interwencja realizowana była wśród 134 uczniów z 4 placówkach na terenie powiatu tucholskiego.

„Młodzież w czasie pandemii COVID-19”

Głównym celem interwencji jest zdobycie przez uczniów wiedzy dotyczącej pandemii COVID-19 oraz ukształtowanie u nich postawy prozdrowotnej. Przedsięwzięcie adresowane do uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych. W roku 2020/2021 interwencja realizowana była wśród 177 uczniów z 2 placówkach na terenie powiatu tucholskiego.

7.2.9. „Zdrowie psychiczne. Radzenie sobie ze stresem”

Od września 2021 roku wyprowadzono nowy wojewódzki program edukacyjny, którego głównym celem programu jest przyczyn stresu, podstawowych mechanizmów reakcji stresowej, rodzajów stresu oraz emocji i zachowań, które mu towarzyszą. Wzbogacenie wiedzy na temat technik radzenia sobie ze stresem oraz kształtowanie postaw prozdrowotnych obniżających poziom odczuwanego stresu. Udział w programie zadeklarowało 8 szkół podstawowych oraz 3 szkoły ponadpodstawowe w bieżącym roku szkolnym.

7.2.10. Akcja informacyjno-edukacyjna dotycząca SARS-CoV-2

Głównym celem akcji było przybliżenie mieszkańcom zasad bezpieczeństwa podczas pandemii SARS-CoV-2. Rozpowszechniano materiały edukacyjne m.in. plakaty i ulotki dotyczące prawidłowego zakładania i zdejmowania maseczki oraz rękawiczek, ważne informacje na temat postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia koronawirusem.

8. Wnioski

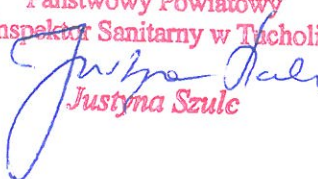
W 2021 roku podobnie jak w 2020r. wystąpienie pandemii COVID-19 stanowiło istotne zagrożenie dla zdrowia i życia ludności. Sytuacja ta całkowicie zdeterminowała zakres podejmowanych przez inspekcję sanitarną zadań. Priorytetem były działania przeciwepidemiczne dla zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom naszego powiatu. W zadania te zaangażowani zostali pracownicy wszystkich komórek organizacyjnych. Wystąpienie epidemii w pewnym zakresie ograniczyło podejmowane działania statutowe lecz w mniejszym stopniu niż to miało miejsce w roku 2020. Analizowany okres podsumować można następującymi wnioskami.

- Sytuacja epidemiologiczna zdominowana została przez zakażenia wirusem SARS-CoV-2, które szerzyły się pandemicznie, zmiennym dla tego okresu jest również wzrost zachorowań na grypę, wzrost zakażeń jelitowych i zatruc pokarmowych o etiologii bakteryjnej i wirusowej.
- Za wyjątkiem wodociągów publicznych w gminie Lubiewo, wodociągi publiczne na terenie powiatu tucholskiego produkowały wodę dobrej jakości, spełniającą wymagania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

- Jakość wody w kąpieliskach, w całym sezonie letnim, spełniała wymagania określone w przepisach prawa lecz w 1 miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli stwierdzano zakwity sinic uniemożliwiające jego wykorzystywanie.
- Stan sanitarno-higieniczny większości obiektów użyteczności publicznej nie budził zastrzeżeń, a działalność podmiotów leczniczych nie stanowiła zagrożenia epidemicznego.
- Stwierdzane nieprawidłowości w obiektach produkcji i obrotu żywności jak i zakładach żywienia zbiorowego świadczą o konieczności intensyfikacji działań w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów sanitarnych oraz procedur gwarantujących właściwą jakość zdrowotną żywności.
- Zakres podstawowych zagrożeń i uciążliwości występujących w środowisku pracy nie uległ zasadniczym zmianom.
- Warunki sanitarno-higieniczne w placówkach nauczania nie budziły zastrzeżeń.
- Sezon turystyczny dla dzieci i młodzieży w okresie letnim został oceniony pozytywnie, a w okresie zimowym wypoczynek dla dzieci i młodzieży nie był organizowany.
- Na etapie dopuszczenia do użytku obiektów nie zgłaszano sprzeciwu wobec ich uruchomienia.

Pragnę serdecznie podziękować pracownikom PSSE w Tucholi za włożony trud w działania na rzecz zdrowia publicznego i zapewnienia bezpieczeństwa epidemiologicznego w naszym powiecie jak również złożyć podziękowania za owocną współpracę jednostkom samorządowym, innym inspekcjom, Komendzie Powiatowej Policji, Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej, podmiotom leczniczym, placówkom oświatowym oraz innym podmiotom, których wsparcie było dla nas, w tym trudnym okresie epidemii, nieocenione i niezwykle potrzebne.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Tucholi

Justyna Szulc

